

COMPASS

ENHANCING MOTIVATION OF
OLDER LEARNERS TO LEARN
THROUGH CULTURE

REUS - SPAIN

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under Attribution-ShareAlike 4.0 International. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

REUS

PILSĒTA KURĀ PIEDZIMA GAUDI:

Reusa ir pilsēta, kas atrodas Katalonijas reģionā, Spānijā. Aptuveni 110 kilometrus uz dienvidrietumiem no Barselonas. Tiek uzskatīts, ka pilsētas nosaukums pirmo reizi minēts jau 13. gadsimtā. Tomēr pilsētas komerciālā dzīve sākās tikai 1750. gadā, kad tajā tika izveidota angļu apmetne.

Runājot par nosaukuma etimoloģiju, pastāv divas teorijas. Viena no tām vēsta, ka tas cēlies no latīņu valodas termina, ko lietoja, lai apzīmētu ieslodzītos. Savukārt otra apgalvo, ka tas cēlies no ķeltu vārda un apzīmē ceļu krustojumu. Nosaukums ir iekļauts teicienā "Reus, Parīze, Londona", jo agrāk šīs trīs pilsētas noteica alkohola cenas.

Spānijas pilsoņu kara laikā Reusa bija viena no visvairāk apšaudītajām pilsētām Katalonijā. Patiesībā, ja pilsētām būtu jāsakārto sava secība, ņemot vērā bombardēšanas mērogu, tiek apgalvots, ka Reusa ieņemtu trešo vietu.

Lai gan lielākā daļa cilvēku, dzirdot vārdu "Antoni Gaudi", domā par *Barselonu*, patiesībā viņš ir dzimis Reus. Tāpēc viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ apmeklēt šo pilsētu, ir pastaiga pa tām pašām ielām, pa kurām arhitekts staigāja bērnībā un jaunībā. Aplūkojiet māju, kurā viņš piedzima, vai skulptūru, kurā attēlots jaunais Gaudi, spēlējoties uz soliņa. Steidziet skatīt arī 16. gadsimta, gotikas stila, Svētā Pere baznīcu, kurā viņš tika kristīts. Apmeklējot baznīcu, uzkāpiet pa kāpnēm, lai nokļūtu astonstūrainajā zvanu tornī, no kura paveras skats uz Kosta Doradu. Pateicoties šādai pieredzei, apmeklējot Gaudi bērnības pilsētu, varat gūt priekšstatu par viņa izcelsmi, kas savukārt var uzlabot izpratni par viņa darbiem. Lai uzzinātu par viņa izcelsmi, ļoti ieteicams apmeklēt Gaudi centru. Centrs sastāv no daudziem taustāmiem maketiem, kā arī audiovizuālām un interaktīvām

atrakcijām, kas izskaidro viņa dzīvi un loģiku. Papildus ar Gaudi saistīto pieminekļu apmeklējumam ir vērts pastaigāties arī pa pilsētas ielām, jo Reus ir daļa no "Réseau Art Nouveau Network", kas ir "pilsētu ar nozīmīgāko modernisma mantojumu Eiropā" tīkls. Modernisma ēku skaits, kas pilsētā saglabājušās līdz mūsdienām, pārsniedz 30. Lūk, daži ievērojamāko modernisma ēku piemēri:

- Pere Mata – Domenech un Montaner projektētā psihiatriskā slimnīca, kas datēta ar 19. gadsimtu un tiek uzskatīta par modernisma maršruta izšķirošo elementu. Turklāt tā ir valsts nozīmes kultūras vērtība.
- Casa Navàs – ievērojamākā un nozīmīgākā modernisma ēka Reus, kuras lielākā daļa iezīmju ir saglabājušās neskartas un sākotnējā stāvoklī, piemēram, kolonnas, dekoratīvie elementi pirmajā stāvā, arkādes uz galvenās fasādes un daudzas citas. Ēku projektēja Domènech i Montaner, kuru nolīga Navàs ģimene. Tā vēlprojām atrodas Placa del Mercadal.
- Casa Rull ir ēka, ko 1900. gadā projektēja tas pats arhitekts, kurš projektēja gan Pere Mata institūtu, gan arī Casa Navàs, t. i., Lluís Domènech i Montaner.

Citas satriecošas vietas, ko apskatīt, ir: Reus rātsnams, kas atrodas Placa del Mercadal, Placa de Prim ar Huana Prima pieminekli, Svētā Pere baznīca, Svētā Joana Baptista baznīca un Bofarull pils.

DABA:

Reus varat atpūsties dabas ieskautā vidē divos parkos: Parc Sant Jordi un Parc de la Misericordia. Tā kā Reus ir Gaudi dzimtā pilsēta, Sant Jordi parkā var apskatīt skaistas strūklakas un soliņus, kas veidoti slavenā mākslinieka stilā.

Parc de la Misericordia atrodas blakus Santuari de Misericordia, kas ir katoļu baznīca. Parkā ir arī atrakcijas, ko var izmantot bērni, piemēram, slidkalniņi, šūpoles un pat minivilcieniņš.

Lai gan pašā Reus nav kalnu, pludmaļu, mežu vai plašas dabas teritorijas, pilsēta atrodas netālu no pludmalēm Tarragonā (14 km attālumā), Kambrilsā (19 km attālumā) un Salou (9 km attālumā). Turklāt tuvumā esošos kalnus, piemēram, Siuranas ūdenskrātuvi, var sasniegt vairāk vai mazāk nekā 40 kilometru attālumā.

TRADĪCIJAS:

Vissvarīgākā Reus tradīcija ir tronada - svētku pirotehnika, kas aizsākās no seniem laikiem, kad, lai paziņotu par svētkiem vai atzīmētu noteiktas situācijas, tika šaujami šaujamieroči. Pašlaik to veido šaujampulvera pēdas uz Plaza del Mercadal laukuma flīzēm, kur ik pa laikam atskan aptuveni trīsdesmit šāvienu, ko sauc par machos jeb mīnmetējiem, kā arī pērkona dārdi. Pulveris zīmē kvadrātu ap laukumu, sākot no Rātsnama priekšpusē līdz gandrīz tā sākumpunktam. Pēdējā gabalā ir kvadrāts, kurā ir dažādi motīvi atkarībā no pirotehniķa projekta. No dzelzs un no tērauda izgatavotie pērkoni tiek gatavoti manuāli, izmantojot melno pulveri un mīnu pulveri, bet atacona ar rajoli jeb ķieģeļu pulveri, jo pulveris sprāgst artefakta iekšpusē un rada raksturīgo skaņu. Lai gan 19. gadsimtā ģildes izzuda, tronada palika. To izmantoja ne tikai Festa Major, bet arī kaimiņu svētkos, reliģiskajās svinībās un bieži arī civilajās svinībās. Piemēram, "karalienes Elizabetes II laimīgā daļa" (1852. gadā) un Reus civilās laulības pasludināšana (1870. gadā). Tās tika aizdegtas arī karnevāla laikā, kad ieradās karalis Karnestoltes. No 1883. gada tās tika iekļautas pilsētas oktobra svētkos. Divdesmitajā gadsimtā mēs tos atrodam Miera svētku vidū, mainīgā skaitā, līdz pat pieciem,

un Žēlsirdīgās Jaunavas svinībās, kā kanoniskajā kronēšanā 1904. gadā. Tās tika mestas arī par godu dzelzceļa ierašanās 125. gadadienai 1981. gadā un olimpiskās lāpas ierašanās gadadienai 1992. gadā, jo tajā gadā Katalonijā notika olimpiskās spēles. Mūsdienās Tronada notiek tikai četras reizes gadā, un visas četras reizes tiek svinēti Reus pilsētas galvenie svētki: Pēteris (sv. Pēteris) - Reus patrons.

Reus pilsēta neļauj sev aiziet un svin ne tikai vienu, bet divus svētkus. Viens no tiem ir Sant Pere svētki (29. jūnijs), bet otrs - mazie Žēlsirdības Dievmātes svētki (25. septembris). Šos svētkus, tāpat kā Sant Pere svētkus, pavada uguņošana, bet ne tronāde. Turklāt Reus lielajos svētkos netrūkst svētku elementu. Šādi svētku elementi ir milži un nanos (mazāki milži), kā arī grupas, kas pārstāv tradicionālās dejas, piemēram, *Baile de Palos*, ko dejo riņķī zēni un meitenes, sitot koka nūjas. Vēl viens svētku elements ir tā sauktais *correfoc*, ko veido ielu šovs, kurā cilvēki, pārgērbusies par velniem, nes visdažādākos pirotehniskos elementus, un publika ar viņiem mijiedarbojas un dejo. Tomēr visiespaidīgākā svētku daļa ir cilvēku torņi, ko sauc par *Castellers*. Kā liecina nosaukums, tie sastāv no torņiem, ko uzbūvējuši cilvēki, kuri tajos uzkāpj. *Castellers* moto ir "spēks, līdzsvars, drosmes un uzmanība". Cilvēku torņi, kuru izcelsme ir Tarragonas provincē (Reusas province), 2010. gadā ieguva pasaules atzinību, kad UNESCO tos atzina par cilvēces nemateriālo kultūras mantojumu.

Kā redzat, Reus ir pilsēta, kas veltīta kultūrai. Tāpēc visa gada garumā tiek rīkoti dažādi kultūras pasākumi, piemēram, Trapeces cirka festivāls, kas kopš 1997. gada tiek rīkots maija mēnesī. Kopš tā laika uz dažām no galvenajām pilsētas dzīves skatuvēm uzstājas visdažādākie šovbiznesa profesionāļi - malavaristi, aktieri, klauni vai akrobāti.

Ir arī COS festivāls, kas piepilda pilsētas ielas ar deju un teātri.

Šajā pilsētā ir dzimušas tādas izcilas personības kā Roseta Mauri, dejojāja, mūza un daudzu impresionisma mākslinieku iedvesmotāja. Viņas ierašanās pilsētā ir veicinājusi dažādu dejas pasākumu, kas ik pēc diviem gadiem notiek pilsētas Fortūnija teātrī, piemēram, starptautiskās dejas balvas pasniegšana, rašanos.

REUS AROMĀTI:

Reus tipiskās garšas ir:

- Vermuts
- Plim
- Masclet
- Coca de cerezas
- Menjar blanc
- Lazdu rieksti

Vermuts ir nozīmīga Reus pilsētas vēstures sastāvdaļa. Tāpēc Reus dēvē par vermuta pilsētu. Lai gan šī alkohola veida izcelsme ir Itālijā, Reus ir liela pieredze alkohola ražošanā. Reus ir radušies tādi zīmoli kā Miró, Yzaguirre un Iris. Tur atrodas arī Vermuta muzejs, kurā var aplūkot kolekciju, kas sastāv no 6000 ar šī alkohola veidu saistītiem priekšmetiem. Bez vermuta Reus ir pazīstama arī ar lazdu riekstu, kā arī 1928. gadā izgudrotā gāzētā dzēriena Plim ražošanu.

Masclet dzer Reusā, īpaši svarīgāko svētku laikā: *Festa Major*, kā arī *Festes de Misericordia*. Masclet ir dzēriens, kas sastāv no diviem Reus pilsētai raksturīgiem dzērieniem: vermuta un Plim.

Runājot par ēdieniem, Menjar blanc Reus parasti ēd kā desertu. Ir dažādi Menjar blanc veidi, taču Reus tiek ēsts

mandeļu krēms, kas aromatizēts tikai ar rožu ūdeni vai gan rožu ūdeni, gan kanēli. Vēl viens populārs deserts ir Coca de cerezas. Tas ir maizes mīklas izstrādājums ar ķiršiem virspusē. To parasti ēd Coprus Christi svētku laikā, t. i., maijā/jūnijā.

KULTŪRA UN IZCILI PRĀTI:

Kā jau tika minēts iepriekš, Reus ir dzimis slavenais arhitekts Antoni Gaudi. Tomēr viņš nebija vienīgais. Populāri un plaši pazīstami Reus iedzīvotāji ir arī:

- Marià Fortuny - gleznotājs, kurš savos mākslas darbos pievērsās orientālisma, vēstures un Spānijas koloniālās ekspansijas tēmām.
- Sergi Roberto - profesionāls futbolists, Spānijas izlases spēlētājs.
- Andreu Buenafuente - vēlo vakara raidījumu un radio raidījumu vadītājs, kā arī rakstnieks.
- Aida Folča - aktrise, kas filmējusies vairāk nekā divdesmit filmās. Filmās, kurās viņu var redzēt: "Es zinu, kas tu esi" un "Spānijas karaliene".
- Isaac Cuenca - profesionāls futbolists, kurš pārstāvēja Real Club Deportivo de La Coruña un Granada Club de Fútbol, S.A.D. La Liga.
- Santjago Esteva - peldētājs, kurš 1968. un 1976. gadā piedalījās vasaras olimpiskajās spēlēs.
- Antonio de Bofarull - vēsturnieks, dzejnieks un rakstnieks. Viņš sarakstīja pirmo vēsturisko romānu katalāņu valodā "L'orfeneta de Menargues", kas vēlāk tika tulkots spāņu valodā.

Reus ir kultūras centrs ar daudziem muzejiem, piemēram, Salvadora Vilasekas arheoloģijas muzeju vai Reus mākslas un vēstures muzeju. Turklāt šeit ir divi teātri: Teatre Bartrina un Teatre Fortuny, viens kinoteātris un vairākas publiskās bibliotēkas.

VIETĒJĀ VALODA:

Tā kā Reus atrodas Katalonijā, pilsētā tiek lietotas divas oficiālās valodas: Reus runā divās valodās: spāņu un katalāņu.

Kataloniešu valoda ir ne tikai Katalonijas, bet arī Valensijas kopienas un Baleāru salu oficiālā valoda. Turklāt to lieto arī ārpus Spānijas: tā ir Andoras oficiālā valoda, tai ir daļēji oficiālas valodas statuss Algēro (Itālijā), un to lieto arī Pireneju un Austrumu reģionā (Francijā).

1861. gadā Manuel Milà i Fontanals sadalīja katalāņu valodu austrumu un rietumu blokā. Katalāņu valodas dialekts, kurā runā Reus, pieder austrumu blokam, un to sauc par "Català tarragoní". Dialektus raksturo atšķirības gan fonētiskajā, gan leksiskajā līmenī, piemēram, Reus lietotajā dialektā tiek lietots moresc nevis blat de moro (saldā kukurūza); xiquet/a nevis nen/a vai noi/a (zēns/meitene); vai reixos nevis reis (karaļi); utt.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under Attribution-ShareAlike 4.0 International. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>